

ה"ת 10457/09/20 - בנק פועלים בע"מ - נגד מדינת ישראל-סלמי קבועה,מ.ס גלובל אקולוגיה בע"מ,עבד אלג'אבל מאחמיד

בית משפט השלום בבאר שבע

ה"ת 10457-09-20 פועלים בע"מ נ' ישראל ואח'

בפני מבקש	כבוד השופט הבכיר ג'ורג' אמורי
נגד משיבים	בנק פועלים בע"מ - ע"י ב"כ עוה"ד דורון קורן
	1. מדינת ישראל- ע"י ב"כ עוה"ד שחר בוקוולד
	2. סלמי קבועה
	3. מ.ס גלובל אקולוגיה בע"מ
	4. עבד אלג'אבל מאחמיד

החלטה

1. בקשה לשחרור תפוסים ומסירתם לכוונס הנכסים מטעם הבנק לצורך מימוש שיעבוד.

2. המדובר בשתי משאיות [משאית מסוג סקניה ש.י 2016 מ.ר 28-074-58 (להלן: "משאית הסקניה"), משאית מסוג וולו ש.י 2011 מ.ר 3170078 (להלן: "משאית וולו") ונגרר (ש.י 2008 מ.ר 9585273 (להלן: "נגרר"))], אשר נמצאים בחזקת המשיבה מאז חודש אפריל 2019.

3. שתי המשאיות וכן הנגרר וכן משאיות נוספות נתפסו על ידי המשיבה בחודש אפריל 2019 וזאת במסגרת הליך חקירה, שבסיומו הוגש ביום 02.10.2019 כתב אישום, בת"פ 293-10-19, כנגד 23 נאשמים (שהמשיבים אינם ביניהם), המייחס להם ריבוי עבירות של השלכת פסולת ולכלוך לרשות הרבים והפעלת עסק ללא רישיון (שינוע פסולת ואחסון מכולות)- עבירות בניגוד לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 ובניגוד לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968. בכתב האישום נטען, כי במועדים הרלוונטיים, היו התפוסים (18 משאיות ו-13 נגררים) בבעלות הנאשם 1 (המשיב 4 בבקשה שבפניי) - עבד אלג'אבל מאחמיד ת.ז. 034753582 (ס' 29 ו-30 לכתב האישום המתוקן בשנית). בתחתית כתב האישום נרשמה הודעת המשיבה לפיה באם יורשעו הנאשמים, תבקש המשיבה מבית המשפט להורות על חילוט התפוסים אשר לטענתה שימשו לביצוע עבירות של השלכת הפסולת לרשות הרבים.

4. המבקש הינו תאגיד בנקאי אשר בו ניהלו המשיבים 2 ו-3 את חשבונם.
5. המשיב 2 חתם ביום 07.10.2018 על שטר משכון משאית הקסניה, לטובת המבקש.
6. המשיבה 3 חתמה ביום 06.03.2014 וביום 21.12.2014 על איגרות חוב לטובת המבקש.
7. המבקש רשם כדין את השיעבודים ברשם המשכונות (ביום 19.03.14, ביום 25.12.14 וביום 24.10.18).
8. שיעבוד המשאיות והנגרר ניתנו להבטחת כלל חוביהם של המשיב 2 והמשיבה 3, כלפי הבנק, ללא הגבלה בסכום, הן אשראי קיים והן אשראי עתידי.
9. המשיבים 2 ו-3 לא עמדו בהתחייבויותיהם כלפי הבנק (יתרת חובו של המשיב 2 לבנק ע"ס 256,345 ₪, ויתרת חובה של המשיבה 3 לבנק ע"ס 479,428 ₪), ובשל כך פתח המבקש בהליכי הוצל"פ למימוש השיעבודים.
10. בבקשה שבפניי, עותר המבקש לממש את השיעבודים, באמצעות כונס הנכסים מטעמו, לנוכח זכותו הקניינית ותום ליבו. לטענת המבקש, רק במהלך חודש יולי 2020, כשנה ושלושה חודשים לאחר תפיסת התפוסים, הודיעה המשיבה למבקש על תפיסת המשאיות והנגרר. משנודע למבקש על תפיסת המשאיות והנגרר, פנה המבקש למשיבה לקבלת החזקה בתפוסים. לטענת המבקש, לו היתה המשיבה מדווחת לו על תפיסת התפוסים, בסמוך למועד תפיסתם, היה המבקש פועל ללא דיחוי לקבל את החזקה בהן. נטען, כי למבקש זכות קניינית רשומה כדין וכי הוא עומד בתנאי הפסיקה - תום לב כפי שנקבע בע"פ 1982/93 בנק לאומי נ' מדינת ישראל ואח'.
11. המשיבה בתגובתה התנגדה לבקשה. לטענתה המבקש הינו נושה אובליגטורי אשר פעל בחוסר תום לב תוך יצירת מצג שווא כלפי בית המשפט. עוד נטען, כי המדובר בשיעבוד צף הגם שבאופן פורמלי השיעבוד נרשם לאחר. עוד נטען, כי הבקשה חותרת תחת החלטות וצווים שיפוטיים שניתנו על ידי בית המשפט השלום ובית המשפט המחוזי ביחס לתפוסים אלו. עוד נטען, כי שחרור התפוסים למבקש לא ישרת את האינטרס הציבורי שבבסיס המאבק במניעת עבירות סביבתיות ויחתור תחת תכליות מוסד החילוט.
12. המבקש בתשובתו עתר לדחיית טענות המשיבה. לטענתו, אין המדובר בשיעבוד צף אלא בזכות קניינית אשר נרשמה כדין אשר מזכה אותו להיפרע מן המשכון. עוד נטען, כי טענת הבנק לפיה לא נמסרה לו הודעה על תפיסת הרכבים אלא רק בחודש 7/2020 לא נסתרה. עוד נטען, כי ההכרעה בהליכים שהתנהלו בין המשיבה לבין צדדים שלישיים אינן רלוונטיות להליך דנן, הואיל והמבקש לא היה צד

להליכים שהתנהלו. עוד נטען, כי טענות המשיבה לחוסר תום לב אינן מבוססות ולא הוכח כי הבנק ידע או הסכים לכך שהרכוש התפוסים ישמשו לביצוע העבירות. עוד נטען, כי האינטרס הציבורי שבבסיס הליכי חילוט אינו מצדיק פגיעה בצד שלישי בעל זכות קניינית כפי שנקבע ב"פרשת האופנובנק" בע"פ 1982/93 בנק לאומי נ' מדינת ישראל.

דין:

13. זכות המדינה (כמאשימה) לעתור לחילוט רכוש, לאחר הרשעה, מעוגנת במספר מקורות חקיקתיים: פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) נוסח חדש התשכ"ט- 1969 (להלן: "הפסד"פ), חוק איסור הלבנת הון, תש"ס- 2000, חוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג- 2003 (להלן: "חוק מאבק בארגוני פשיעה"), פקודת הסמים המסוכנים נוסח חדש [נוסח חדש] תשל"ג- 1973, פקודת הדייג 1937, חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), תשכ"ד- 1963, חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא) תשל"ג- 1973, חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד- 1984 (להלן: "חוק שמירת הניקיון") ובחוקים נוספים. הוראות החילוט בחוקים אלו נועדו להבטיח את האינטרס הציבורי במלחמה בנגע הסמים, בפשיעה הכלכלית ובפשיעה המאורגנת. יחד עם זאת, זכות החילוט אינה מוחלטת ונקבעו לה סייגים שיבטיחו שהחילוט לא יפגע באופן לא מידתי בטוען לזכות ברכוש, לרבות מתן אפשרות לטוען לזכות ברכוש להשמיע טענותיו בטרם מתן צו החילוט ואף גם בשלב של הגשת בקשות למתן צו זמני ביחס לרכוש שנתפס.

14. על- פי הפסיקה, ע"פ 1982/93 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' מדינת ישראל ואח', פקודת סדר הדין הפלילי אינה פוגעת בזכותו של צד שלישי תם לב ומשהוכחה זכותו היא גוברת על צו החילוט. פסק הדין של כב' השופט א' מצא, עסק במתח שבין זכות החילוט של המדינה (מכח ס' 39 לפסד"פ) לבין זכותו הקניינית של צד שלישי (בנק- מכח משכון על הנכס), ולהלן קביעות רלוונטיות לענייננו.

בפסקה 6 לפסק הדין נקבע: **"וככלל, משהוכחה זכותו של הצד השלישי, גוברת היא על צו החילוט ובכוחה להביא לביטולו או לצמצומו".**

בהמשך בפסקה 7 נקבע: **"נקודת המוצא היא, שצו חילוט מיועד לפגוע, פגיעה עונשית, במי שהיו מעורבים ביוזעין (ולו גם בעקיפין) בעשייה פלילית, ממשית או מתוכננת, הקשורה בחפץ התפוס. אך חילוט חפץ עלול לפגוע, בבלי דעת, בזכותו של צד תמים, בין שהוא בעליו של החפץ ובין שהוא בעל זכות אחרת בו, שלא היתה לו שום נגיעה לעשייה הפלילית שבעטייה החליט בית המשפט לחלט את החפץ. פגיעה בצד תמים חורגת מגדר מטרתו של צו החילוט ומנוגדת לתפיסה העונשית של הפקודה וסעיף 40 מיועד לאפשר תיקון המעוות שנגרם לצד תמים בצו החילוט. לקידום תכלית זו מסמך הסעיף את בית המשפט להחזיר את החפץ המחולט לבעליו, או לאפשר לבעל זכות אחרת בחפץ לממש בחפץ את זכותו".**

בהמשך בפסקה 9, התייחס כב' השופט א'. מצא למשכון בקובעו כך: **"ייחודו של משכון מתבטא באופיו החפצי (ראה הגדרת "מישכון בסעיף 1(א) לחוק המשכון), ובכך טמון גם עיקר היתרון שמקנה**

המשכון, לנושה מקבל המשכון, על-פני נושים אחרים של החייב. כדברי פרופ' ויסמן: "התפקיד העיקרי של המשכון אינו טמון ביכולת להיפרע מתוך נכס מסויים, ואך לא בקיצור הליכי הוצאה לפועל כנגד החייב, אלא בעדיפות המוענקת על ידו למקבל המשכון, על פני נושים אחרים של החייב, בכל הנוגע לזכות להיפרע מתוך הנכס הממושכן. עדיפות זו נובעת מהיות המשכון בגדר "שעבוד נכס", דהיינו זכות קניין, הפועלת, כאילו, כלפי הנכס הממושכן גופו, ולא רק כלפי אדם מסויים" (ראה י' ויסמן, חוק המשכון, תשכ"ז-1967- בסדרת "פירוש לחוקי החוזים", בעריכת ג' טדסקי, בעמ' 14).

15. הלכה זו, לפיה זכותו של צד ג' תם לב תגבר על זכות המדינה כמחלטת נדונה בפסיקה פעמים רבות תוך אבחנה בין סיווג הזכות של צד ג' (זכות קניינית/זכות אובליגטורית), מקור סמכות החילוט (פסד"פ/פקודת הסמים המסוכנים/חוק איסור הלבנת הון/חוק המאבק בארגוני פשיעה) וישום מבחן תום הלב על נסיבות המקרה (ראה בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' יוסף סיטבון ואח', ע"פ 70370/06 עזריה חיים נ' מדינת ישראל וע"א 7025/12 קמור רכב (1990) בע"מ נ' מדינת ישראל ואח').

16. בעניינו, עסקין מחד בזכות קניינית של הבנק (מכח משכון רשום) ומאידך בזכותה של המשיבה (כמאשימה) לעתור לחילוט הרכוש שנתפס (לאחר הרשעת הנאשמים) מכח סמכותה לפי חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984.

17. לאחר בחינת טענות הצדדים בית המשפט נעתר לבקשה מנימוקים כדלקמן:

18. ראשית, המבקש הבנק הוכיח את זכותו הקניינית בתפוסים מכח שיעבוד רשום.

סעיף 1 לחוק המשכון, התשכ"ז-1967 קובע: **"משכון הוא שיעבוד נכס כערובה לחיוב, הוא מזכה את הנושה להיפרע מן המשכון אם לא סולק החיוב"**. רישום המשכון נעשה כדין ומקנה לבנק את הזכות הקניינית להיפרע מהנכסים הספציפיים ששועבדו. המדובר בזכות קניינית הפועלת כלפי הנכס המושעבד ומאפשרת לבנק, מקבל המשכון, את היכולת להיפרע מהנכס. משמעות המשכון היא כפולה גם במישור היחסים שבין הממשכן לבעל המשכון וגם במישור היחסים של בעל המשכון לצדדים שלישיים (נינה זלצמן ועופר גרוסקופף, "מישכון זכויות", 238(2005)). באשר לתוקפו כלפי צדדים שלישיים נקבע: **"כלל הוא בדיני הבטוחות ובדיני הקניין בכלל, שכדי ליצור זכות תקפה כלפי צדדים שלישיים יש לתת לזכות זו פומביות כלשהי, להזהיר נושים אחרים של החייב או רוכשי הנכס על קיומה של הזכות הקודמת שעשויה לפגוע בהם"** (ע"א 790/85 רשות שדות התעופה בישראל נ' גרוס, פ"ד מד(3)185, 212 וראה גם ע"א 6886/09 עו"ד איל ארנברג ואח' נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ ואח', פסקה 6), ובעניינו כאמור בוצע רישום כדין זמן רב לפני תפיסת המשאיות והנגרר ולכן המדובר בזכות קניין אשר גורעת מהיקף זכותו הקניינית של בעל הנכס ואשר מעניקה לבעל המשכון זכות קניינית באותו הנכס ופועלת גם כלפי צדדים שלישיים. טענת המשיבה לפיה המדובר בזכות אובליגטורית נטענה ללא תימוכין, בניגוד לעמדת הפסיקה, בניגוד לראיות שהוצגו בפני בית המשפט ובהעדר תשתית עובדתית לקביעת ממצא שכזה.

19. שנית, טענת המבקש לפיה נהג בתום לב לא נסתרה.

המבקש הינו תאגיד בנקאי אשר העניק למשיבים אשראי בין היתר לצורך רכישת התפוסים.

האשראי ניתן למשיבים 2 ו-3 שאינם נמנים על מי מהנאשמים בתיק הפלילי.

הזכות הקניינית של הבנק בתפוסים הוענקה לו בשנת 2014 ובשנת 2018 זמן רב לפני ביצוע העבירות.

הזכות הקניינית הוענקה למבקש על ידי המשיבים 2 ו-3 שאינם נמנים על 23 הנאשמים שבכתב האישום. לא הוכח כי לבנק היה ידיעה או זיקה לביצוע העבירות או למי מהנאשמים.

20. שלישית, קיים ספק באשר להתקיימות התנאים לחילוט התפוסים לאחר הרשעה, וזאת לנוכח הוראות סעיף 18 לחוק מאבק בארגוני פשיעה שכותרתו "רכוש שאין לחלטו בשל זכויות של אחר":

"(א) בית המשפט לא יצווה על חילוט רכוש, כולו או חלקו, אף אם הוכחו העובדות והתנאים לחילוט רכוש לפי סעיפים 5, 6, 7, 8, ו-14 במקרים המפורטים להלן: ... (2) בחילוט לפי סעיפים 5(1), 7 ו-14(1) - התקיים אחד מאלה: (א) הטוען לזכות ברכוש הוכיח את זכותו ברכוש וכי רכש אותה לפני ביצוע העבירה שבקשר אליה התבקש החילוט, וכן הביא ראיות שלא ידע או שלא הסכים, לפי הענין, לכך שהרכוש יהיה רכוש הקשור לעבירה כאמור. התעורר ספק שמא לא ידע או לא הסכים והספק לא הוסר, יפעל הספק לטובת הטוען לזכות". סעיף 15ב(א) לחוק שמירת הניקיון קובע, כי על חילוט חפץ לפי חוק הניקיון יחול בין היתר הסייג הקבוע בס' 18(א) (2) לחוק מאבק בארגוני פשיעה. ובענייננו, הבנק המבקש הינו בגדר טוען לזכות קניינית וטענתו לפיה נהג בתום לב - לא נסתרה. המדובר כאמור בזכות קניינית שהוענקה למבקש על ידי מי שאינו נחשד או נאשם בעבירות סביבתיות וזאת זמן רב לפני ביצוע העבירות ולא הוצגו ראיות הקושרות את המבקש לכך, כי ידע או הסכים לכך שיבוצעו באמצעות המשאיות עבירות סביבתיות.

21. רביעית, ההליך הפלילי בתחילתו ואין כל הצדקה לעכב או לפגוע בזכות המבקש להיפרע מן המשכון. כתב האישום הוגש ביום 02.10.19, תוקן ביום 31.08.20 ותוקן בשנית ביום 08.09.20 (ת"פ 293-10-19 מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נ' עבד אלג'באר מאחמיד ואח'). התקיים דיון ראשון בתיק ביום 25.10.2020 ולדיון זה התייצבו 11 מתוך 23 נאשמים בתיק. קיים קושי בזימון הנאשמים לנוכח העדר כתובות ספציפיות בכתב האישום. המאשימה התבקשה לזמן את יתר הנאשמים במסירות אישיות והתיק קבוע למענה ליום 22.04.21. המדובר בשלב ראשוני, טרם אותו כל הנאשמים, טרם ניתן מענה וטרם הוסדר שאלת הייצוג בתיק, וכאמור זכות המאשימה לעתור לחילוט הינה רק לאחר הרשעת הנאשמים. בנסיבות ובהתחשב בכך שהמדובר בתפוסים אשר מאבדים מערכם, אין כל הצדקה לעכב או לפגוע בזכות המבקש להיפרע מן המשכון.

22. חמישית, המשיבה מנעה מהמבקש את זכות הטיעון במסגרת הסעדים הזמניים להם עתרה ביחס לתפוסים וזאת בניגוד לסעיפים 21, 25 ו-11 לחוק מאבק בארגוני פשיעה החלים בענייננו.

סעיף 21 לחוק מאבק בארגוני פשיעה שכותרתו "סמכות למתן סעדים זמניים" קובע :

"הוגש כתב אישום הכולל בקשה לחילוט או הוגשה בקשה לחילוט בהליך אזרחי, לפי חוק זה, רשאי בית המשפט, על פי בקשה של פרקליט מחוז, ליתן צו זמני, בדבר מתן ערבויות מטעם הנאשם או אדם אחר המחזיק ברכוש, צו מניעה, צו עיקול או הוראות אחרות, לרבות הוראות לאפטרופוס הכללי או לאדם אחר בדבר ניהול זמני של הרכוש (להלן בחוק זה- צו זמני)..."

סעיף 25 לחוק מאבק בארגוני פשיעה שכותרתו "החלת הוראות לענין זכות טיעון והסייגים לחילוט רכוש" קובע:

"בדין בבקשה למתן צו זמני לפי הוראות פרק זה, למעט בקשה למתן צו זמני במעמד צד אחד לפי סעיף 24, יחולו הוראות סעיף 11 וכן הוראות סעיפים 18 ו-19, בשינויים המחויבים".

סעיף 11(א) לחוק מאבק בארגוני פשיעה שכותרתו "זכות טיעון" קובע:

"(א) הודעה על בקשת תובע לחלט רכוש תימסר לנידון וכן לבעל הרכוש, למי שהרכוש נמצא בחזקתו, בשליטתו או בחשבונו ולמי שיש לו טענה לזכות ברכוש..., אם ניתן לאתרו בשקידה סבירה בנסיבות הענין"

(ג) לא יצווה בית המשפט על חילוט רכוש לפי פרק זה אלא לאחר שנתן לטוען בזכות ברכוש, אם הוא ידוע, הזדמנות להשמיע את טענותיו"

בעניינינו, סעיף 15ב(א) לחוק שמירת הניקיון קובע כי על חילוט חפץ לפי חוק הניקיון יחול בין היתר הוראות סעיפים 20 עד 30 לחוק מאבק בארגוני פשיעה. מעיון בכתבי הטענות שצורפו המשיבה נקטה בהליכים למתן סעדים זמניים ביחס לרכוש זאת מבלי לקיים את חובתה על פי דין בדבר משלוח הודעה למבקש ולצרפו כצד להליכים. עוד עולה מהמסמכים שצורפו, כי המאשימה היתה מודעת לזכות הקניינית של הבנק. המכתבים שנשלחו על ידי המשיבה למבקש ביום 13.03.19 (נספח 1 לתגובת המשיבה) אינם מקיימים את חובתה על פי הדין שכן המדובר במסמכים שנשלחו לבנק לצורך בירור גובה החוב וגובה השיעבוד וזאת עוד טרם תפוסת המשאיות (בחודש אפריל 2019). לא הוצג כל מסמך או פנייה לבנק בדבר תפוסת המשאיות וכן בדבר הגשת הבקשה למתן סעדים זמניים וזאת כאמור חרף ידיעת המשיבה על הזכות הקניינית של המבקש. בכך פגעה המשיבה בזכויות הדיוניות של המבקש וגרמה לו לנזק כלכלי.

23. לנוכח כל האמור, בית המשפט נעתר לבקשה ומורה למשיבה למסור את התפוסים (משאית מסוג סקניה ש.י. 2016 מ.ר. 28-074-58, משאית מסוג וולו ש.י. 2011 מ.ר. 3170078 ונגרר ש.י. 2008 מ.ר. 9585273) לכונס הנכסים מטעם הבנק לצורך מימוש שיעבוד, וזאת תוך 14 ימים מהיום.

24. התפוסים ישוחררו ללא כל דרישת חיוב כספי לנוכח התנהלות המשיבה.

25. בתום הליכי המימוש הבנק המבקש ימסור למשיבה עדכון ביחס לתמורת ממכרם של התפוסים, לא יאוחר מחלוף 6 חודשים מהיום.

26. הוצאות- מחייב את המשיבה בהוצאות לטובת הבנק המבקש ע"ס 2,500 ₪ שישולמו תוך 60 יום מהיום.

ניתנה היום, ט"ו שבט תשפ"א, 28 ינואר 2021, בהעדר
הצדדים.